

ด่วนที่สุด
ที่ กค 0807/10903

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 4891 71
วันที่ 14 มิ.ย. 2550 9.17

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

/2 มิถุนายน 2550

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.
 2. บันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.
 3. คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ด้วยกระทรวงการคลังพิจารณาเห็นว่า พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ยังกำหนดกระบวนการในการพัฒนารัฐวิสาหกิจ และแนวทางการดำเนินการแปลงสภาพไม่ครบถ้วน และชัดเจน เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าว มิได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกรัฐวิสาหกิจเข้าสู่กระบวนการแปลงสภาพและหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้น แม้ได้มีการกำหนดแนวทางการกระจายหุ้นของรัฐวิสาหกิจไว้ในมติคณะรัฐมนตรีก็ตาม ทำให้มีปัญหาในการดำเนินการ เกิดความขัดแย้งทางความคิดและความไม่มั่นใจในการดำเนินการของรัฐบาล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในหลักการและมาตรฐานในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลและพัฒนารัฐวิสาหกิจเป็นไปในเชิงบูรณาการและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ กระทรวงการคลังจึงได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ขึ้นใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 พร้อมทั้งจัดทำบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติ และคำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักการในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1-3 โดยมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ

ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจฯ บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยมีหลักการที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

/(1) กำหนด...

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกรัฐวิสาหกิจเข้าสู่กระบวนการแปรรูป
- (2) กำหนดห้ามการโอนอำนาจมหาชน และสิทธิพิเศษอื่นใดที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูป ไปให้แก่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ
- (3) กำหนดกระบวนการแปลงสภาพตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ โดยมีการปรับปรุงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งจะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน

- 2) การยกเลิกกฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกรณีที่เป็นพระราชบัญญัติจะต้องตราพระราชบัญญัติเพื่อยุบเลิก

- (4) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นของรัฐวิสาหกิจ

2. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ

ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจฯ มีสาระสำคัญดังนี้

- (1) เป็นกฎหมายกลางสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจร โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจให้เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และกำหนดขั้นตอนการกระจายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ

- (2) ร่างพระราชบัญญัติฯ ครอบคลุมเฉพาะการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่มีมูลค่าสินทรัพย์เกินกว่าสองพันล้านบาท และกำหนดกิจการที่มีให้แปรรูปรัฐวิสาหกิจได้แก่ กิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้ไม่มีการแข่งขันในตลาด หรือกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้ จะดำเนินการแปรรูปทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ และจะแปรรูปเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

- (3) การแปรรูปรัฐวิสาหกิจต้องไม่มีผลเป็นการโอนอำนาจในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรืออำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรืออำนาจมหาชนอื่นใด รวมทั้งสิทธิพิเศษที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูป ไปให้แก่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ โดยสิทธิพิเศษหมายความว่ารวมถึงการได้รับยกเว้นมิให้ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

- (4) ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลอื่นใดเพื่อประกอบกิจการใด ๆ การจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลนั้นต้องไม่เป็นการประกอบกิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้ไม่มีการแข่งขันในตลาด หรือกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องไม่มีการโอนอำนาจมหาชนหรือสิทธิพิเศษอื่นใดไปยังบริษัทลูกที่จะจัดตั้ง และการกระจายหุ้นของบริษัทที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจดังกล่าวต้องดำเนินการตามกฎหมายนี้

- (5) การแปรรูปตามร่างพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วยกระบวนการ 2 ส่วนคือ กระบวนการแปลงสภาพและกระบวนการกระจายหุ้น ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

1) คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ และมีองค์ประกอบสามส่วน คือ กรรมการภาคการเมืองซึ่งคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรรมการภาคราชการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการภาคผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นกรรมการและเลขานุการ ในกรณีที่มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจใดจะกำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงเจ้าสังกัดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรรมการเพิ่ม คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและเปิดเผยรายงานการศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จัดให้มีและเปิดเผยข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เสนอแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปรรูป เสนอหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจ และเสนอหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นของบริษัทต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

2) คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีตามคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจประกอบด้วย ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการภาคราชการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป ผู้แทนองค์กรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค กรรมการภาคผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นกรรมการเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ประเมินมูลค่าทรัพย์สิน กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจส่วนที่จะโอนให้กับบริษัทที่แปลงสภาพ และให้กระทรวงการคลัง กำหนดทุนเรือนหุ้นสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท และกำหนดรายละเอียดในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจเพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

3) คณะกรรมการกระจายหุ้น แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีตามคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจแต่งตั้ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้บริหารของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ผู้แทนของพนักงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นกรรมการเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการกระจายหุ้น และราคาหุ้นที่จะจำหน่ายให้แก่ประชาชนทั่วไป พนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้น รวมทั้งกำกับดูแลการขายหุ้นให้แก่คู่สัญญาร่วมทุน

(6) การดำเนินการของคณะกรรมการต่างๆ ต้องจัดทำรายงานเพื่อเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลในวงกว้างได้โดยสะดวก กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อรายงานดังกล่าวก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี โดยต้องเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

(7) กำหนดลักษณะของกิจการของรัฐวิสาหกิจที่แปลงสภาพที่ต้องจัดให้มืองค์กรกำกับดูแล คือ กิจการที่มีอำนาจมหาชน กิจการที่ประกอบกิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้มีผู้ประกอบการน้อยรายหรือมีการแข่งขันน้อยราย หรือกิจการที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการจัดตั้งองค์กรกำกับต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

(8) กำหนดให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจโอนไปยังบริษัทที่จัดตั้งขึ้น บริษัทดังกล่าวยังคงมีสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และให้กระทรวงการคลังยังคงค้ำประกันหนี้ต่อไปโดยเสียค่าธรรมเนียม กำหนดความคุ้มครองแก่พนักงานในเรื่องเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งกำหนดให้สัญญาต่างๆ ที่ได้กระทำไว้อย่างคงมีผลบังคับต่อไป

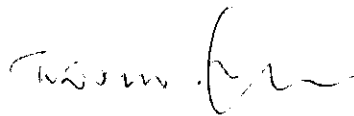
(9) กำหนดให้การยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเป็นไปตามลำดับศักดิ์ของกฎหมาย

(10) รัฐวิสาหกิจที่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ถือว่าได้มีการแปลงสภาพตามนัยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำหรับการกระจายหุ้นที่จะดำเนินการภายหลังจากที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ไม่ว่าจะเป็นการกระจายหุ้นในครั้งแรก หรือครั้งต่อไป ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้

อนึ่ง ตามที่สมาชิก สนช. โดยนายโสภณ สุภาพงศ์ กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้แล้วมีมติให้ส่งคืนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และในการประชุม สนช. ครั้งที่ 30/2550 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550 ที่ประชุมได้มีมติให้คณะรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 พ.ศ. ไปพิจารณาก่อนภายใน 45 วัน ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตรวจร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้แล้วเสร็จ และส่งกลับไปยัง สนช. ภายใน 45 วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

สำนักกฎหมายและระเบียบรัฐวิสาหกิจ

โทร. 0-2298-5880-9 ต่อ 6720

โทรสาร 0-2298-5807

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

พ.ศ.

หลักการ

กำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

เหตุผล

โดยที่รัฐวิสาหกิจมีทั้งกิจการที่มีลักษณะเป็นการค้าและให้บริการทั่วไป กิจการที่เป็น
การจัดทำและให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน และกิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการ
ลงทุนทำให้ผู้ประกอบการได้น้อยรายในตลาด การแปรรูปรัฐวิสาหกิจจึงต้องพิจารณาเป็นลำดับแรก
ว่ากิจการใดของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปได้ แต่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็น
กฎหมายที่ใช้บังคับกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในปัจจุบันนั้น กำหนดเพียงหลักเกณฑ์การแปรรูป
รัฐวิสาหกิจให้เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็น
ทุนของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด โดยมีได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากิจการใดของรัฐวิสาหกิจที่
จะสามารถแปรรูปได้ และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกระจายหุ้นแก่ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ
ตลอดจนหลักเกณฑ์อื่นที่จำเป็นต่อการแปรรูป เป็นต้นว่า การศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบของ
การแปรรูป การกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในกิจการที่มีการแปรรูป การรับฟังความเห็นจาก
ประชาชนซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการแปรรูป การกระจายหุ้นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่
จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปแก่ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ และการแยกสิทธิพิเศษและอำนาจมหาชนออก
จากบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปเพื่อส่งเสริมการแข่งขันในกิจการที่มีการแปรรูป ดังนั้น เพื่อให้มี
หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ชัดเจน อันจะทำให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปอย่าง
มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า
และคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ
หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

“กิจการ” หมายความว่า การดำเนินงานที่อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของรัฐวิสาหกิจ

“การแปรรูป” หมายความว่า การแปลงสภาพหรือการกระจายหุ้น

“การแปลงสภาพ” หมายความว่า การนำทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการบางส่วนหรือทั้งหมด
ของรัฐวิสาหกิจมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัท

“การกระจายหุ้น” หมายความว่า การขายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขาธิการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าวด้วย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่มีมูลค่าสินทรัพย์เกินกว่าสองพันล้านบาทให้ดำเนินการตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ กิจการของรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้จะแปรรูปมิได้

(๑) กิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้ไม่มีการแข่งขันในตลาด

(๒) กิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๗ รัฐวิสาหกิจหนึ่งอาจถูกแปรรูปทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ และจะแปรรูปเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

ในกรณีที่จะมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจหนึ่งเป็นหลายบริษัทนั้น จะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ หรือจะรวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาแปรรูปเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

มาตรา ๙ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจต้องไม่มีผลเป็นการโอนอำนาจในการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ หรืออำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรืออำนาจมหาชนอื่นใด รวมทั้งสิทธิพิเศษที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูป ไปให้แก่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และถูกดำเนินการกระจายหุ้นในเวลาต่อมา

สิทธิพิเศษตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการได้รับยกเว้นมิให้ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

มาตรา ๙/๑ ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลอื่นใดเพื่อประกอบกิจการใด ๆ การจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลนั้นต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๗ และมาตรา ๙ และการกระจายหุ้นของบริษัทหรือนิติบุคคลนั้นต้องดำเนินการตามหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการประชุมพิจารณาเรื่องใด คณะกรรมการนโยบายจะเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณาให้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้รัฐมนตรีซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) ได้รับโทษหรือเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น

(๕) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๖) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการนิติบุคคลซึ่งรับสัมปทาน ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป เว้นแต่ได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๓ เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑
- (๔) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกเพราะบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องซึ่งที่ประชุมพิจารณา ให้แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนให้คณะกรรมการทราบ และห้ามมิให้ผู้นั้นร่วมประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าว

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและเปิดเผยรายงานการศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และรายงานอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) จัดให้มีและเปิดเผยข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

(๓) เสนอแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๔) เสนอหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่แปรรูปต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในดำเนินนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปรรูป

(๖) เสนอหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการนโยบายจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมายก็ได้

มาตรา ๒๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ถือหุ้นของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือถือหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือดำรงตำแหน่งกรรมการ ผู้จัดการหรือตำแหน่งอื่นใดที่มีอำนาจในการบริหารจัดการ

ของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้น ผู้รับประกันการจัดจำหน่ายหุ้น หรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้นของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทในเครือของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

หมวด ๓

การแปรรูป

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ต้องการแปรรูปกิจการบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจใด ให้คณะกรรมการนโยบายจัดทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น

รายงานตามวรรคหนึ่งต้องมีเนื้อหาอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อของรัฐวิสาหกิจ และรายละเอียดของกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของรัฐวิสาหกิจที่สมควรแปรรูป
- (๒) เหตุผลความจำเป็นที่ต้องแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น
- (๓) โครงสร้างของตลาด ซึ่งรัฐวิสาหกิจนั้นประกอบกิจการอยู่
- (๔) ความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจและการเงินของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น
- (๕) ผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบนั้น
- (๖) หลักเกณฑ์ในการประเมินมูลค่าของรัฐวิสาหกิจด้วยวิธีการต่าง ๆ
- (๗) หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป
- (๘) หลักเกณฑ์อื่นที่จำเป็นต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

ในการดำเนินการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายมอบให้องค์กร สถาบัน หรือหน่วยงานภาคเอกชนที่มีความเป็นอิสระ หรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ

ให้คณะกรรมการนโยบายจัดให้มีการเปิดเผยรายงานตามวรรคหนึ่งเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวในวงกว้างได้โดยสะดวกและไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยอย่างน้อยต้อง

ประกาศข้อมูลดังกล่าวทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงการคลัง และให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการนโยบายจัดให้มีและเปิดเผยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับรายงานตามมาตรา ๒๒

การจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการก่อนที่คณะกรรมการนโยบายจะเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๔ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยประกาศให้ประชาชนทราบถึงกำหนดการล่วงหน้าก่อนการรับฟังความคิดเห็นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการนโยบายนำรายงานตามมาตรา ๒๒ และผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๓ มาพิจารณาประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ในการนี้ คณะกรรมการนโยบายต้องเสนอรายงานและผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

หมวด ๔

การแปลงสภาพ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เห็นชอบกับแนวทาง วิธีการ และหลักเกณฑ์การแปรรูปที่คณะกรรมการนโยบายเสนอ ให้คณะรัฐมนตรีตามคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนพนักงานของวิสาหกิจที่จะแปรรูปจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนขององค์กรที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปตามวรรคสอง หมายความว่า ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขานุการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าวด้วย

ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปตามมาตรานี้ไม่รวมถึงผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขานุการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว และให้แต่งตั้งจากประธานสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้แทนสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปไม่มีสหภาพแรงงาน ให้แต่งตั้งจากพนักงานซึ่งได้รับเลือกจากพนักงานอื่นด้วยคะแนนสูงสุด

การเลือกผู้แทนพนักงานตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับกรรมการตามมาตรา ๒๕ โดยอนุโลม เว้นแต่ข้อห้ามเรื่องการถือหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพตามมาตรา ๒๑ มิให้ใช้บังคับกับผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปและผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจัดทำรายงานเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ตามแนวทางและวิธีการสำหรับการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) ประเมินมูลค่าทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ
- (๒) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง
- (๓) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ
- (๔) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ จำนวนหุ้นและมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น
- (๕) กำหนดชื่อของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ
- (๖) กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน รายชื่อกรรมการ และผู้สอบบัญชีของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพในวาระเริ่มแรก
- (๗) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

(๘) กำหนดรายละเอียดในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปที่มีลักษณะตามมาตรา ๒๗/๑

(๙) เสนอความเห็นเกี่ยวกับรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ

(๑๐) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

มาตรา ๒๗/๑ การแปลงสภาพกิจการของรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องจัดให้มีองค์กรกำกับดูแล

- (๑) กิจการที่มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรือมีอำนาจมหาชนอื่นใด เกี่ยวกับการประกอบกิจการซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น
- (๒) กิจการที่ประกอบกิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้มีผู้ประกอบการได้น้อยรายหรือมีการแข่งขันน้อย หรือ
- (๓) กิจการที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมอบหมายก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท และคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ เมื่อได้รับรายงานเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ให้คณะกรรมการนโยบายจัดให้มีการเปิดเผยรายงานดังกล่าว และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับข้อเสนอดังกล่าวด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคสี่ และมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการเปิดเผยรายงาน และการรับฟังและการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรานี้โดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอความเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

หากคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ และมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการที่มีการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจไว้แล้ว ให้ตราพระราชบัญญัติโอนอำนาจในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรืออำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรืออำนาจมหาชนอื่นใด ที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูปไปให้แก่องค์กรกำกับดูแล เว้นแต่องค์กรกำกับดูแลดังกล่าวมีอำนาจข้างต้นนั้นแล้ว

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ และยังไม่มียกเลิกกำกับดูแล ให้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการดังกล่าว

พระราชบัญญัติตามวรรคสามให้กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแล และต้องมีผลเป็นการโอนอำนาจในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรืออำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรืออำนาจมหาชนอื่นใด ที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูปไปให้แก่องค์กรกำกับดูแลในวันที่จดทะเบียนบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปจะรับโอนกิจการทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ หากรัฐวิสาหกิจนั้นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ให้ตราพระราชบัญญัติยกเลิกรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปนั้นเสีย หากรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาหรือโดยวิธีอื่น ให้ตราพระราชกฤษฎีกายุบเลิกรัฐวิสาหกิจนั้นเสีย

ในกรณีที่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพจะรับโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปมาเพียงบางส่วน หากรัฐวิสาหกิจนั้นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ให้ตราพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาในการกำหนดการถ่ายโอนบรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหรือเป็นของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับมาตรา ๙ ในพระราชบัญญัตินี้ หากรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาหรือโดยวิธีอื่น ให้ตราพระราชกฤษฎีกาที่มีเนื้อหาในการกำหนดการถ่ายโอนบรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหรือเป็นของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับมาตรา ๙ ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ เมื่อพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๑/๑ มีผลใช้บังคับ ให้กระทรวงการคลังมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี เพื่อบันทึกทะเบียนบริษัทนั้นตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนั้น

ให้หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นหุ้นที่มีการชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว และให้กระทรวงการคลังถือหุ้นดังกล่าวไว้ทั้งหมด

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้งบริษัทมาใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ เมื่อมีการจดทะเบียนบริษัทแล้ว ให้การดำเนินกิจการของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ และให้รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการแปลงสภาพที่ได้จดทะเบียนไว้มีผลบังคับใช้ต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๔ ในวันที่จดทะเบียนบริษัท ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตามมาตรา ๓๑ วรรค ๕ โอนไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหรือเป็นของกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

สิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ตามกฎหมายที่ราชพัสดุหรือกฎหมายอื่น ให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพมีสิทธิในการใช้ที่นั้นต่อไป แต่ต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่กระทรวงการคลังตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่หนี้ที่โอนไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเป็นหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันอยู่แล้ว ให้กระทรวงการคลังค้ำประกันหนี้ที่นั้นต่อไป แต่ให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเสียค่าธรรมเนียมการค้ำประกันให้แก่กระทรวงการคลังตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด เว้นแต่จะมีการตกลงกับเจ้าหนี้ให้ลดหรือปลดปล่อยภาระการค้ำประกันของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๕ ในระหว่างที่กระทรวงการคลังยังมิได้โอนหุ้นที่ถืออยู่ให้แก่บุคคลอื่น มิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดในส่วนที่ว่าด้วยจำนวนผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะพึงถือไว้ได้มาใช้บังคับ และให้ถือว่าความเห็นของกระทรวงการคลังอันเกี่ยวกับบริษัทนั้นเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

ความเห็นของกระทรวงการคลังที่แจ้งไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือนายทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๖ ในวันที่จดทะเบียนบริษัท ให้บรรดาพนักงานตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

ให้พนักงานตามวรรคหนึ่งได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม และให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานดังกล่าวในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพโดยไม่ถือว่าการเปลี่ยนสภาพจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นบริษัทนั้นเป็นการเลิกจ้าง

ให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของรัฐวิสาหกิจเดิมที่เปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทยังคงอยู่ต่อไป โดยให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพมีฐานะเป็นนายจ้างร่วมกับรัฐวิสาหกิจเดิมหรือแทนรัฐวิสาหกิจเดิม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่ถูกแปลงสภาพได้ทำสัญญาที่มีข้อกำหนดให้บุคคลผู้เป็นคู่สัญญาได้มีสิทธิในการดำเนินการใด ให้ถือว่าคู่สัญญาดังกล่าวมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการตามสัญญานั้นต่อไปจนกว่าสัญญาจะสิ้นสุด แม้ต่อมาจะมีกฎหมายกำหนดให้กิจการนั้นต้องจัดให้มีการแข่งขันโดยเสรีก็ตาม

ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้กิจการนั้นต้องได้รับอนุญาตหรือสัมปทาน หรือต้องดำเนินการใด ๆ ถ้าบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหรือคู่สัญญาดังกล่าวมีคำขอ ก็ให้อนุญาตหรือให้สัมปทานหรือให้ดำเนินการดังกล่าวได้ สำหรับกรณีของคู่สัญญาให้มีสิทธิดังกล่าวได้เท่าระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมสละสิทธิดังกล่าวหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้สิทธิดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยชัดแจ้งค่าเสียหายให้ตามความเป็นธรรม

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ มีอำนาจกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย

หมวด ๕ การกระจายหุ้น

มาตรา ๓๙ เมื่อต้องการกระจายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่เห็นชอบให้มีการกระจายหุ้นของบริษัทใดที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูป ให้คณะรัฐมนตรีตามคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพนั้น เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้บริหารของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ผู้แทนพนักงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง

คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสามคน จากผู้เชี่ยวชาญในด้านตลาดทุน ด้านการเงิน และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหารของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพตามวรรคสอง หมายความว่า กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

ผู้แทนพนักงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ให้แต่งตั้งจากประธานสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจนั้น หรือผู้แทนสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่บริษัทไม่มีสหภาพแรงงาน ให้แต่งตั้งจากพนักงานซึ่งได้รับเลือกจากพนักงานอื่นด้วยคะแนนสูงสุด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับกรรมการตามมาตรา ๑๑ โดยอนุโลม เว้นแต่ข้อห้ามตามมาตรา ๒๑ มิให้ใช้บังคับกับผู้บริหารและผู้แทนพนักงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นและช่วงราคาหุ้นสำหรับการเสนอขายหุ้นครั้งแรก และครั้งต่อ ๆ ไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ให้แก่ประชาชนทั่วไป นักลงทุนสถาบันภายในประเทศ และนักลงทุนต่างชาติ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นและช่วงราคาหุ้นสำหรับการเสนอขายหุ้นครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ให้แก่พนักงานของบริษัท ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นนอกจากกรณีตาม (๑) และ (๒)

(๔) กำกับดูแลให้การขายหุ้นแก่คู่สัญญาร่วมทุนเป็นไปโดยเปิดเผยและมีการแข่งขันจากผู้สนใจร่วมทุน หากบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพประสงค์จะหาคู่สัญญาร่วมทุนในการประกอบการของบริษัท

มาตรา ๔๒ หลักเกณฑ์การกระจายหุ้น ในกรณีที่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเสนอขายหุ้นครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๔๑(๑) ต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) การเสนอขายหุ้น ต้องให้ความสำคัญกับประชาชนทั่วไป ห้ามกระจายหุ้นให้แก่ผู้มีอุปการคุณ และห้ามกระจายหุ้นโดยมีเงื่อนไขที่แตกต่างจากการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนทั่วไป

(๒) การกระจายหุ้นให้แก่ลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ กองทุน หรือสถาบันการเงินอื่นใด ต้องกระทำผ่านกระบวนการสุ่มเลือกกรรมกับประชาชนทั่วไป

(๓) การกระจายหุ้นให้แก่ประชาชนทั่วไป ให้จัดสรรผ่านกระบวนการสุ่มเลือกโดยวิธีการจัดสรรแบบชั้นบันไดหรือโดยวิธีการอื่นซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่ผู้จองซื้อหุ้นจำนวนน้อย โดยเปิดระยะเวลาจองให้เพียงพอ

มาตรา ๔๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทมอบหมายก็ได้

มาตรา ๔๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท และคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทแต่งตั้งโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทเสนอผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณา ในการนี้ คณะกรรมการนโยบายต้องจัดให้มีการเปิดข้อมูลดังกล่าว

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรา ๒๓ โดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอความเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินการของคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

มาตรา ๔๗ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่คณะกรรมการนโยบายเสนอ ให้บริษัทที่จะกระจายหุ้นดำเนินการกระจายหุ้นของบริษัทต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

ให้คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทตรวจสอบและรายงานผลการแปรรูปของบริษัทตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการนโยบายและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการนโยบายเปิดเผยผลการดำเนินงานทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงการคลัง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการเปิดเผยผลการดำเนินงานตามมาตรา ๒๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่การกระจายหุ้นของรัฐวิสาหกิจเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางวิธีการและหลักเกณฑ์การแปรรูปที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการกระจายหุ้นตามหมวดนี้

มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้ผู้ใดถือหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจมากกว่าร้อยละห้าของทุนจดทะเบียนของบริษัทนั้น เว้นแต่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ หรือคู่สัญญาร่วมทุนตามมาตรา ๔๑(๔)

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดจงใจให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ (๖) อันเป็นเท็จเพื่อให้ตนได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ กรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทผู้ใดไม่แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนหรือเข้าร่วมประชุมพิจารณาเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ รัฐวิสาหกิจที่มีการนำทุนบางส่วนหรือทั้งหมดมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัท และได้จดทะเบียนเป็นบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และให้บรรดาอำนาจสิทธิ ประโยชน์และสัญญาที่มีข้อกำหนดให้บุคคลผู้เป็นคู่สัญญาได้มีสิทธิในการดำเนินกิจการใดของบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับการรับรองและคุ้มครองภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อไป

หากบริษัทตามวรรคหนึ่งเคยกระจายหุ้นต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อบริษัทประสงค์จะกระจายหุ้นอีกนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

หากบริษัทตามวรรคหนึ่งยังมิได้ขายหุ้นต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ แต่ประสงค์จะดำเนินการดังกล่าว ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวด ๓ หมวด ๔ และหมวด ๕ แห่ง

พระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ให้มีผลกระทบต่อสภาพความเป็นนิติบุคคล ที่เกิดขึ้นจากการแปลงสภาพ
ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๓/๑ บทบัญญัติมาตรา ๙/๑ มิให้ใช้บังคับกับบริษัทหรือนิติบุคคลที่
รัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้น และมีการกระจายหุ้นไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึก

ประกอบ

ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ.

ก.สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูป
รัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 53 มาตรา แบ่งออกเป็นหมวดดังนี้

หมวด 1	บททั่วไป
หมวด 2	คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
หมวด 3	การแปรรูป
หมวด 4	การแปลงสภาพ
หมวด 5	การกระจายหุ้น

บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. บทนำ

1.1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์
และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.” (ร่างมาตรา 1)

1.2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา 2)

1.3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 (ร่างมาตรา 3)

1.4 บทนิยาม ได้กำหนดนิยามดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา 4)

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ
งบประมาณ

“กิจการ” หมายความว่า การดำเนินงานที่อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของ
รัฐวิสาหกิจ

“การแปรรูป” หมายความว่า การแปลงสภาพหรือการกระจายหุ้น

“การแปลงสภาพ” หมายความว่า การนำทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการบางส่วนหรือ
ทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัท

“การกระจายหุ้น” หมายความว่า การขายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการ
แปลงสภาพต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขานุการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าวด้วย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

1.5 ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 5)

2. บททั่วไป

2.1 การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่มีมูลค่าสินทรัพย์เกินกว่าสองพันล้านบาท ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 6)

2.2 กิจการของรัฐวิสาหกิจดังต่อไปนี้จะแปรรูปมิได้

- 1) กิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้ไม่มีการแข่งขันในตลาด
- 2) กิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (ร่างมาตรา 7)

2.3 รัฐวิสาหกิจอาจถูกแปรรูปทั้งหมดหรือแต่บางส่วนและจะแปรรูปเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ ในกรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นหลายบริษัทจะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ หรือจะรวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาแปรรูปเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ (ร่างมาตรา 8)

2.4 การแปรรูปรัฐวิสาหกิจต้องไม่มีผลเป็นการโอนอำนาจในการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ หรืออำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรืออำนาจมหาชนอื่นใด รวมทั้งสิทธิพิเศษที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูป ไปให้แก่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และถูกดำเนินการกระจายหุ้นในเวลาต่อมา โดยสิทธิพิเศษหมายความว่ารวมถึงการได้รับยกเว้นมิให้ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร (ร่างมาตรา 9)

2.5 ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อประกอบกิจการใด ๆ การจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลนั้นต้องไม่ขัดต่อร่างมาตรา 7 และร่างมาตรา 9 และการกระจายหุ้นของบริษัทหรือนิติบุคคลนั้นต้องดำเนินการตามหมวด 5 (ร่างมาตรา 9/1)

3. คณะกรรมการต่าง ๆ ร่างกฎหมายนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

3.1 คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนไม่เกิน 13 คน

1) องค์ประกอบ (ร่างมาตรา 10)

นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการนโยบายจะเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณาให้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้ โดยรัฐมนตรีซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

2) อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา 18)

(1) จัดให้มีและเปิดเผยรายงานการศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และรายงานอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

(2) จัดให้มีและเปิดเผยข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

(3) เสนอแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(4) เสนอหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่แปรรูปต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(5) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในตำนานนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปรรูป

(6) เสนอหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(7) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

(8) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3) ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา 11)

(1) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) ได้รับโทษหรือเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น

(5) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(6) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการนิติบุคคลซึ่งรับสัมปทาน ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป เว้นแต่ได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

4) วาระการดำรงตำแหน่ง (ร่างมาตรา 12)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

5) ข้อห้ามการมีประโยชน์ส่วนได้เสียหลังพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา 21)

กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายต้องไม่เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็น

กรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้น ผู้รับประกันการจัดการจำหน่ายหุ้น หรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้น ในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทในเครือ หรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้น เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี เพื่อป้องกันการหาประโยชน์โดยมิชอบ

3.2 คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท มีจำนวนไม่เกิน 11 คน

1) องค์ประกอบ (ร่างมาตรา 25)

ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็น

ประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนขององค์กรที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ และผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นกรรมการและเลขานุการ

2) อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา 27)

(1) ประเมินมูลค่าทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ

(2) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของ

รัฐวิสาหกิจส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง

(3) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

(4) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ จำนวนหุ้นและมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น

(5) กำหนดชื่อของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

(6) กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน รายชื่อกรรมการ และผู้สอบบัญชีของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพในวาระเริ่มแรก

(7) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

(8) กำหนดรายละเอียดในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปที่มีลักษณะตามมาตรา 27/1

(9) เสนอความเห็นเกี่ยวกับรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ

(10) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายฯ มอบหมาย

- 3) ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา 26)
กำหนดให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกันกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- 4) วาระการดำรงตำแหน่ง (ร่างมาตรา 26)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี
- 5) ข้อห้ามการมีประโยชน์ส่วนได้เสียหลังพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา 26)
กำหนดข้อห้ามเช่นเดียวกันกับกรรมการในคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

3.3 คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท มีจำนวนไม่เกิน 8 คน

- 1) องค์ประกอบ (ร่างมาตรา 40)
ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้บริหารของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ผู้แทนพนักงานของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสามคนจากผู้เชี่ยวชาญในด้านตลาดทุน ด้านการเงิน และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ ด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 2) อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา 41)
 - (1) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นและช่วงราคาหุ้นสำหรับการเสนอขายหุ้นครั้งแรก และครั้งต่อ ๆ ไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพให้แก่ประชาชนทั่วไป นักลงทุนสถาบันภายในประเทศ และนักลงทุนต่างชาติ
 - (2) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นและช่วงราคาหุ้นสำหรับการเสนอขายหุ้นครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพให้แก่พนักงานของบริษัท
 - (3) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นนอกจากกรณีตาม (1) และ (2)
 - (4) กำกับดูแลให้การขายหุ้นแก่คู่สัญญาร่วมทุนเป็นไปโดยเปิดเผยและมีการแข่งขันจากผู้สนใจร่วมทุน หากบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพประสงค์จะหาคู่สัญญาร่วมทุนในการประกอบการของบริษัท
- 3) ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา 40 วรรคห้า)
กำหนดให้คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกันกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

4) วาระการดำรงตำแหน่ง (ร่างมาตรา 26)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

5) ข้อห้ามการมีประโยชน์ส่วนได้เสียหลังพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา 40)

กำหนดข้อห้ามเช่นเดียวกันกับกรรมการในคณะกรรมการนโยบายแปรรูป

รัฐวิสาหกิจ

4. การทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบของการแปรรูป

รัฐวิสาหกิจ

4.1 คณะกรรมการนโยบายฯ จัดให้มีการทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยมีการเปิดเผยรายงานดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวในวงกว้างได้โดยสะดวก ไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบ (ร่างมาตรา 22)

4.2 กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่คณะกรรมการนโยบายฯ จะเสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรี โดยต้องเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ (ร่างมาตรา 23)

4.3 คณะกรรมการนโยบายฯ จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และเสนอรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา 24)

5. การแปลงสภาพ

5.1 คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัททำรายงานเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพตามแนวทางและวิธีการสำหรับการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณา (ร่างมาตรา 27)

5.2 คณะกรรมการนโยบายฯ จัดให้มีการเปิดเผยรายงานเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับข้อเสนอดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา 30)

5.3 คณะกรรมการนโยบายฯ เสนอความเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ และรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา (ร่างมาตรา 31 วรรคหนึ่ง)

6. การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป

6.1 กำหนดลักษณะกิจการการของรัฐวิสาหกิจที่ต้องจัดให้มีองค์กรกำกับดูแลได้แก่

(1) กิจการที่มีอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน รับแจ้ง รับรอง หรือมีอำนาจหาชนอื่นใด เกี่ยวกับการประกอบกิจการซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น

(2) กิจกรรมที่ประกอบกิจการซึ่งโดยสภาพของกิจการหรือการลงทุนทำให้มีผู้ประกอบการได้น้อยรายหรือมีการแข่งขันน้อย หรือ

(3) กิจกรรมที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (ร่างมาตรา 27/1)

6.2 ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ และมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการที่มีการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจไว้แล้ว ให้ตราพระราชบัญญัติโอนอำนาจมหาชนที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูปไปให้แก่องค์กรกำกับดูแล เว้นแต่องค์กรกำกับดูแลดังกล่าวมีอำนาจข้างต้นนั้นแล้ว (ร่างมาตรา 31 วรรคสอง)

6.3 ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพ และยังไม่มียกเลิกการกำกับดูแล ให้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการดังกล่าว โดยกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และต้องมีผลเป็นการโอนอำนาจมหาชนที่รัฐวิสาหกิจนั้นมีอยู่ในกิจการที่แปรรูปไปให้แก่องค์กรกำกับดูแลในวันที่จดทะเบียนบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ (ร่างมาตรา 31 วรรคสาม)

7. การยุบเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ

7.1 ในกรณีที่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปจะรับโอนกิจการทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจ หากรัฐวิสาหกิจนั้นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ให้ตราพระราชบัญญัติยุบเลิกรัฐวิสาหกิจนั้น และหากรัฐวิสาหกิจนั้นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาหรือโดยวิธีอื่น ให้ตราพระราชกฤษฎีกายุบเลิกรัฐวิสาหกิจ (ร่างมาตรา 31/1)

7.2 ในกรณีที่บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพจะรับโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปมาเพียงบางส่วน ในเรื่องการถ่ายโอนบรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหรือเป็นของกระทรวงการคลังให้ดำเนินการดังนี้

- 1) รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
- 2) รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาหรือโดยวิธีอื่น ให้ตราพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา 31/1)

7.3 ให้กระทรวงการคลังมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี เพื่อจดทะเบียนบริษัทตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ และให้กระทรวงการคลังถือหุ้นดังกล่าวไว้ทั้งหมด รวมทั้งมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้งบริษัทมาใช้บังคับ (ร่างมาตรา 32)

8. การดำเนินการของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ

8.1 การดำเนินกิจการของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา 33)

8.2 กำหนดให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตามมาตรา 31 วรรคห้า โอนไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้ง

ขึ้นจากการแปลงสภาพหรือเป็นของกระทรวงการคลังแล้วแต่กรณี และให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพยังคงมีสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ และให้กระทรวงการคลังยังคงค้ำประกันหนี้ต่อไปโดยเสียค่าธรรมเนียมให้แก่กระทรวงการคลัง เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินงาน (ร่างมาตรา 34)

8.3 กำหนดยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดในส่วนที่ว่าด้วยจำนวนผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะพึงถือไว้ได้มาใช้บังคับ และให้ถือว่าความเห็นของกระทรวงการคลังเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น (ร่างมาตรา 35)

8.4 กำหนดหลักประกันให้ความคุ้มครองแก่พนักงานที่เป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพในเรื่องเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เวลาการทำงาน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ร่างมาตรา 36)

8.5 กำหนดให้สัญญาที่รัฐวิสาหกิจที่ถูกแปลงสภาพได้ทำไว้ยังคงมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินกิจการตามสัญญานั้นต่อไปจนกว่าสัญญาจะสิ้นสุด เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมสละสิทธิดังกล่าวหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้สิทธิดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยชดเชยค่าเสียหายให้ตามความเป็นธรรม (ร่างมาตรา 37)

9. การกระจายหุ้น

9.1 การกระจายหุ้นมีหลักการในดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับประชาชนทั่วไป ห้ามกระจายหุ้นให้แก่ผู้มีอุปการคุณ ใช้กระบวนการสุ่มเลือกโดยวิธีการจัดสรรแบบขึ้นบันได หรือโดยวิธีการอื่นซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่ผู้จองซื้อหุ้นจำนวนน้อย (ร่างมาตรา 42)

9.2 คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทนำเสนอผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการนโยบายฯ เพื่อพิจารณา และให้คณะกรรมการนโยบายฯ จัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา 45 และร่างมาตรา 46)

9.3 บริษัทที่จะกระจายหุ้นดำเนินการกระจายหุ้นของบริษัทต่อประชาชนหรือบุคคลใดๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทตรวจสอบและรายงานผลการแปรรูปของบริษัทต่อคณะกรรมการนโยบายฯ และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และให้คณะกรรมการนโยบายฯ เปิดเผยผลการดำเนินงาน (ร่างมาตรา 47)

9.4 ห้ามมิให้ผู้ใดถือหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจมากกว่าร้อยละห้าของทุนจดทะเบียนของบริษัทนั้น เว้นแต่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ หรือคู่สัญญาร่วมทุนตามมาตรา 41(4) (ร่างมาตรา 49)

10. บทกำหนดโทษ

10.1 บุคคลที่จงใจให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติตามร่างมาตรา 11(6) อันเป็นเท็จ เพื่อให้ตนได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา 50)

10.2 กรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทผู้ใดไม่แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนหรือเข้าร่วมประชุมพิจารณาเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียตามร่างมาตรา 17 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา 51)

10.3 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 21 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา 52)

11. บทเฉพาะกาล

11.1 รัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเพื่อจัดตั้งบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ให้ถือว่าได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และให้บรรดาอำนาจ สิทธิ ประโยชน์และสัญญาที่มีข้อกำหนดให้บุคคลผู้เป็นคู่สัญญาได้มีสิทธิในการดำเนินการใดของบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ได้รับการรับรองและคุ้มครองภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดขึ้นไป (ร่างมาตรา 53)

11.2 ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเพื่อจัดตั้งบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ได้เคยกระจายหุ้นต่อประชาชนแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และประสงค์จะกระจายหุ้นอีกนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้

11.3 ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเพื่อจัดตั้งบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ยังมิได้ขายหุ้นต่อประชาชน แต่ประสงค์จะดำเนินการดังกล่าวให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ มิให้มีผลกระทบต่อสภาพความเป็นนิติบุคคลที่เกิดขึ้นจากการแปลงสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 (ร่างมาตรา 53)

11.4 บทบัญญัติมาตรา ๙/๑ มิให้ใช้บังคับกับบริษัทหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นและมีการกระจายหุ้นไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา 53/1)

คำชี้แจง
ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

กระทรวงการคลัง

๓. ความจำเป็น

โดยที่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในปัจจุบันนั้น กำหนดเพียงหลักเกณฑ์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นทุนของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด โดยมีได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากิจการใดของรัฐวิสาหกิจที่จะสามารถแปรรูปได้ และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกระจายหุ้นแก่ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ตลอดจนหลักเกณฑ์อื่นที่จำเป็นต่อการแปรรูปเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบของการแปรรูป การกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในกิจการที่มีการแปรรูป การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการแปรรูป การกระจายหุ้นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปแก่ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ และการแยกสิทธิพิเศษและอำนาจมหาชนออกจากบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปรรูปเพื่อส่งเสริมการแข่งขันในกิจการที่มีการแปรรูป ดังนั้น เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ชัดเจน อันจะทำให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า และคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค จึงมีความจำเป็นต้องยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑.๑ เป็นกฎหมายกลางสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจร ตั้งแต่การแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทไปจนถึงการกระจายหุ้นให้แก่ประชาชนทั่วไป เพื่อวางกรอบการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน คุ้มครองประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน

๔.๑.๒ เพื่อให้กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปด้วยความโปร่งใส สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า และเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบในเวทีสาธารณะ

๔.๑.๓ เพื่อพัฒนารัฐวิสาหกิจให้การบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจมีความคล่องตัว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้รัฐวิสาหกิจสามารถระดมทุนจากตลาดทุนเพื่อขยายกิจการรองรับความต้องการของประชาชนและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

สืบเนื่องจากรัฐบาลที่ผ่านมาได้แปลงสภาพรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทโดยใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเครื่องมือและได้นำรัฐวิสาหกิจบางแห่งไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แต่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้วางหลักเกณฑ์การแปรรูปและกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้อย่างชัดเจน แม้ได้มีการกำหนดแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้ในมติคณะรัฐมนตรีก็ตาม ทำให้มีปัญหาในการดำเนินการแปรรูป เกิดความขัดแย้งทางความคิดและความไม่มั่นใจในการดำเนินการของรัฐบาล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในหลักการและมาตรฐานในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ไม่ได้กำหนดไว้เป็นกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติการกำหนดกิจการ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ขึ้น เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจร

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการแก้ไข

๔.๓.๑ กระบวนการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ขาดการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และไม่มีกลไกการตรวจสอบกำหนดไว้ในกฎหมาย

๔.๓.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการการเมือง กระบวนการแปลงสภาพจึงเป็นอำนาจของฝ่ายการเมืองเป็นหลัก ไม่มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะดำเนินการแปลงสภาพ

๔.๓.๓ กำหนดขั้นตอนการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดเพียงกระบวนการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจให้มีทุนเรือนหุ้น มีสถานะเป็นบริษัท แต่ไม่ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระจายหุ้นและกระบวนการอื่นที่สำคัญนอกเหนือจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจให้เป็นบริษัท

๔.๓.๔ การกำกับดูแล พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปลงสภาพเป็นบริษัทอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่มีหลักประกันขั้นต่ำแก่สาธารณชน

๔.๓.๕ การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับลำดับศักดิ์แห่งกฎหมาย ที่ยกเลิกรัฐวิสาหกิจตามกลไกของพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหารได้อย่างเต็มที่

๔.๓.๖ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชาดกลไกการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของภาคส่วนต่าง ๆ และไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

๔.๓.๗ การให้รัฐวิสาหกิจมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนของประเทศยังมีข้อจำกัด ทั้งนี้เนื่องจากกิจการของรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่ยังเป็นองค์การของรัฐ ซึ่งไม่มีทุนเป็นเรือนหุ้น ทำให้การกระจายทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องผ่านความเห็นชอบจากหน่วยงานที่กำกับดูแลหลายหน่วยงาน

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

(๑) ยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตรากฎหมายกลางสำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจร

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกรัฐวิสาหกิจมาแปรรูป โดยห้ามแปรรูปกิจการหรือการลงทุนทำให้ไม่มีการแข่งขันในตลาด และกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) กำหนดให้มีการจัดทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบในด้านต่างๆ ของการแปรรูป โดยมีการเปิดเผยรายงานต่อประชาชนและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

(๔) กำหนดให้บริษัทที่แปรรูปต้องไม่มีอำนาจรัฐ หรือสิทธิพิเศษ เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมในตลาด

(๕) กำหนดให้มีกลไกและองค์การกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจที่แปรรูปให้มีความชัดเจน เพื่อสร้างหลักประกันแก่ประชาชน

(๖) กำหนดให้การยุบเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเป็นไปตามลำดับศักดิ์ของกฎหมาย

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้น โดยไม่มีหุ้นอุปการคุณ และห้ามมิให้ผู้ใดถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

การปรับปรุงพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เป็นกฎหมายกลางในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจร โดยแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นโต้แย้งหรือข้อบกพร่องของกฎหมายดังกล่าว แต่แนวทางดังกล่าวจะทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมในหลักการและสาระสำคัญของกฎหมาย

๔.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้

เมื่อมีการกำหนดกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างครบวงจรตั้งแต่การคัดเลือกรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปไปจนถึงการกระจายหุ้นให้แก่ประชาชนทั่วไปตามร่างกฎหมายนี้ โดยมีกลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชน กลไกการรายงานการศึกษาความเป็นไปได้และผลกระทบของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในด้านต่างๆ ต่อรัฐสภา และกลไกกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน

กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จะเป็นมาตรการที่เพียงพอในการสร้างหลักประกันแก่ประชาชน ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสตามหลักการบรรษัทภิบาลที่ดี (Good Corporate Governance) สามารถคุ้มครองประโยชน์ประเทศชาติและประชาชนได้และลดการแทรกแซงทางการเมือง อันเป็นการบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องตามข้อ ๔.๓

๕. ใครเป็นผู้ทำภารกิจ

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการ ๓ คณะเพื่อกำกับดูแลและ ดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจดังนี้

(๑) คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนไม่เกิน ๑๓ คน ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งนายกรัฐมนตรี มอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยอาจเชิญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการเป็นครั้งคราว และให้ถือว่ามี สถานะเป็นกรรมการสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญด้วย ทำหน้าที่เสนอแนวทางและหลักเกณฑ์การ แปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เหมาะสม รวมทั้งการกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจที่แปรรูปโดยทั่วไป (ร่าง มาตรา ๑๐ และร่างมาตรา ๑๕)

(๒) คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท มีจำนวนไม่เกิน ๑๑ คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ อธิบดีกรม พัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนขององค์กรที่เป็น นิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงสภาพด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ และผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูปเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนด รายละเอียดการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจและการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการของ รัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๗)

(๓) คณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท มีจำนวนไม่เกิน ๑๒ คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพนั้นเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้บริหารของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพ ผู้แทนพนักงานของบริษัท ที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสามคน จากผู้เชี่ยวชาญในด้านตลาดทุน ด้านการเงิน และด้านกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะ แปลงสภาพ ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นและกำกับดูแลการกระจายหุ้นให้เป็นไปโดยเปิดกว้างและมีการแข่งขันจากผู้สนใจร่วมทุน (ร่างมาตรา ๔๐ และร่างมาตรา ๔๑)

๖. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๖.๑ เหตุผลในการตรากฎหมาย

(๑) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรักษาผลประโยชน์ประเทศชาติและประชาชน

(๒) สร้างมาตรการรองรับการยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกำหนดมาตรฐานในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปอย่างครบวงจร โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ

๖.๒ การบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๖.๓ ลักษณะการบังคับใช้กฎหมาย

เป็นร่างกฎหมายที่มีลักษณะเป็นระบบกำกับ เนื่องจากกฎหมายนี้ได้วางหลักเกณฑ์การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ให้รัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้บังคับถือปฏิบัติ

๖.๔ สภาพบังคับของกฎหมาย

๑) กำหนดโทษทางอาญา

(๑) บุคคลที่จงใจให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติตามร่างมาตรา ๑๑(๖) อันเป็นเท็จ เพื่อให้ตนได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือ กรรมการกระจายหุ้นของบริษัท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๐)

(๒) กรรมการนโยบาย กรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทผู้ใดไม่แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนหรือเข้าร่วมประชุมพิจารณาเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียตามร่างมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๑)

(๓) บุคคลที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๒)

๗. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งฉบับ จึงไม่มีประเด็นความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๘.๑ ผู้ที่ถูกระทบโดยกฎหมาย

ผู้ได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนี้ คือ

๑) รัฐวิสาหกิจที่ได้แปลงสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไปแล้ว ทั้งที่กระจายหุ้นและยังไม่ได้กระจายหุ้นต่อประชาชน

๒) การจัดตั้งบริษัทหรือนิติบุคคลอื่นใดของรัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้บังคับของร่างกฎหมายนี้ (ร่างมาตรา ๙/๑)

อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายนี้ได้มีบทเฉพาะกาลรองรับผลกระทบดังกล่าวแล้ว

๘.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับใช้

รัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งร่างกฎหมายนี้และคณะกรรมการต่างๆ จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เนื่องจากหากฝ่าฝืนมีสภาพบังคับทางกฎหมายเป็นโทษทางอาญา

๘.๓ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด

ห้ามกรรมการในคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท หรือคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทในเครือ หรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้น เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี (ร่างมาตรา ๒๑)

๘.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

หากดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนของร่างกฎหมายนี้ จะทำให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีความชัดเจน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า ค้ำครองสิทธิของผู้บริโภค และสร้างหลักประกันแก่ประเทศชาติและประชาชน

๘.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดขั้นตอนในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้หลายขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไปจนถึงการกระจายหุ้นให้แก่ประชาชน ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายนี้ต้องใช้ระยะเวลา ทรัพยากรหรืองบประมาณในการดำเนินการพอสมควร

๘.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้อย่างครบวงจรและกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงไม่ก่อให้เกิดภาระต่อประชาชนแต่อย่างใด และหากพิจารณาประโยชน์ที่จะได้รับจากกลไกการกำกับกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้มีมาตรฐานแล้วจะเห็นได้ว่ามีความคุ้มค่าในการพัฒนารัฐวิสาหกิจ เนื่องจากรัฐวิสาหกิจเป็นสมบัติของประเทศชาติที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

๙. ความพร้อมของรัฐ

กระทรวงการคลังมีความพร้อมในดำเนินการตามร่างกฎหมายนี้อยู่แล้ว โดยมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รองรับการดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามร่างกฎหมายนี้

๑๐. วิธีทำงานและการตรวจสอบ

๑๐.๑ วิธีการทำงาน

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นภารกิจของคณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท และคณะกรรมการกระจายหุ้นของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ดำเนินการภายใต้หลักการแห่งความโปร่งใสและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๑๐.๒ ระบบการตรวจสอบ

คณะกรรมการนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นผู้กำกับกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในภาพรวมให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และยังจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการแปรรูปรัฐวิสาหกิจต่อประชาชนเพื่อตรวจสอบการดำเนินการ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

๑๐.๓ เป้าหมายและดรชนนี้ชีวิตความสำเร็จของงาน

เป้าหมายในการดำเนินการและดรชนนี้ชีวิตความสำเร็จคือ การบรรเทาหรือแก้ไข ข้อบกพร่องหรือปัญหาของการแปลงสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

๑๑. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

เพื่อให้การการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ จึงกำหนดให้คณะกรรมการนโยบายฯ กำหนด ระเบียบเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (ร่างมาตรา ๒๓)

๑๒. การรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงการคลังได้จัดให้มีการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่ได้บังคับ กฎหมาย ผู้แทนหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ ร่างพระราชบัญญัตินี้และประชาชนทั่วไป โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓๕๐ คน เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๓.๓๐ น. – ๑๗.๐๐ น. ณ ห้องเมจิก ๒ ชั้น ๒ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ ซึ่งมีผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ) คุณกรณ์ จาติกวณิช (รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์) คุณชื่นชม สง่าราศรี กริเชน (นักวิจัยอิสระด้านพลังงาน) คุณสาวิทย์ แก้วหวาน (ผู้แทนสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย) และ ดร. นวลน้อย ตรีรัตน์ (อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) โดยสรุปความเห็นได้หลายประการดังนี้

๑. ร่างกฎหมายนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้อย่าง ชัดเจน ครบถ้วน และสมบูรณ์มากกว่าพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒

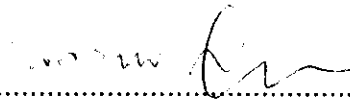
๒. จากการที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งบริษัทลูก โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังให้มีอำนาจจัดตั้งบริษัทหรือร่วมลงทุนกับเอกชนได้ ซึ่งยังไม่มีหลักเกณฑ์ใด กำกับดูแลและร่างกฎหมายนี้ไม่ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าว

๓. ควรกำหนดให้นำเสนอรายงานผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรรูปและ ผลกระทบในด้านต่างๆ ต่อรัฐสภา

๔. การกำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการ เตรียมการจัดตั้งบริษัทเป็นการขัดต่อหลักความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ ทำให้เกิดการขัดแย้งแห่ง บทบาท (Conflict of Role) จึงไม่ควรกำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นกรรมการดังกล่าว

๕. ให้จัดตั้งองค์กรกำกับดูแลที่มีตัวแทนจากผู้บริโภคร่วมเป็นกรรมการเพื่อเป็นช่วย รักษาผลประโยชน์ผู้บริโภค

ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาและดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นตามแนวความคิดเห็นดังกล่าวด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....

(นายฉลองภพ สู้สังกร์กาญจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๗ มิถุนายน ๒๕๕๐